

Nr 53.

Av herr **Linders** och herr **Johansson, Johan Bernhard**, angående
*delaktighet i statens pensionsanstalt för sekreteraren
och föreståndaren för centralbyrån hos jordbrukareung-
domens förbund.*

Jordbrukare-Ungdomens Förbund (J. U. F.), som bildades 1918 och har till uppgift att medverka till lantungdomens fostran och utbildning för jordbrukarens kall samt för lantlivets höjande, har från och med 1921 åtnjutit bidrag av statsmedel, vilket bidrag för 1931 utgick med 35,000 kronor och i årets statsverksproposition föreslås till samma belopp för innevarande år. Därjämte statsverksproposition föreslås till samma belopp för innevarande år. Därjämte beviljade Kungl. Maj:t enligt resolution den 14/12 1928 100,000 kronor lotterimedel att användas till förbundets verksamhet, företrädesvis konsulentverksamhet, med högst 20,000 kronor per år. Från hushållningssällskap och landsting lämnas även mindre årsbidrag, varjämte förbundet, särskilt under sina tidigare år, haft att lita till gåvomedel från enskilda och vissa fondförvaltande privata institutioner, vilka velat stödja förbundets i olika hänseenden gagnande verksamhet. Sedan år 1925 har förbundet haft visst samarbete med Rockefellerinstitutionen i U. S. A., vilken först i några län låtit demonstrera sådan klubbverksamhet bland lantungdom, som bedrivs i U. S. A., och därefter — sedan inför statsrådet och chefen för kungl. jordbruksdepartementet överenskommit att J. U. F. från den 1/7 1930 skulle övertaga ledningen även av denna verksamhet — anslagit vissa medel per år under några år till stödjande av ett allmännare igångsättande av berörda klubb- och konsulentverksamhet, vilken efter anpassning till svenska förhållanden väntas fortsatt med hjälp av inhemska medel. Jämlikt sagda överenskommelse hava förbundets stadgar omarbetats och underställts Kungl. Maj:t för stadfästelse och insätter Kungl. Maj:t en ledamot i förbundsstyrelsen (f. n. landshövdingen, greve A. Mörner, Halmstad) samt hushållningssällskapens ombud en medlem (f. n. ledamoten av riksdagens andra kammare, friherre Fab. Lilliecreutz, Jönköping).

Förbundets verksamhet omfattas med det livligaste intresse i landets olika delar och har år från år utvidgats. Beträffande dess läggning och nuvarande omfattning m. m. inhämtas upplysningar i förbundets stadgar och småskrifter samt dess senaste årsberättelse (för 1930) ävensom av förbundets tidskrift J. U. F.-bladet. Förbundet har lokalavdelningar i alla län och konsulentverk-

samhet i 17 län. Verksamheten tillmätes bl. a. stor betydelse för jordbruksundervisningen. I det betänkande med förslag angående ordnande av den lägre lantbruksundervisningen, som av för ändamålet tillkallade utredningsmän avgavs till statsrådet och chefen för kungl. jordbruksdepartementet den 30 april 1930 (statens offentliga utredningar 1930: 9) har i avdelningen ungdomsverksamheten och där ingående förslag särskild plats inrymts åt J. U. F.-verksamhet såsom utgörande ett betydelsefullt led inom nämnda undervisning. Utredningsmännen yttra härvid bl. a. följande:

»Av de många verksamhetsgrenar, som upptagits på J. U. F:s program, torde nu omförmälda undervisande verksamhet (klubbverksamheten) under ledning av konsulenter och andra vara den ur jordbruksundervisningssynpunkt betydelsefullaste. — — — De inom avdelningarna och huvudsakligen bland mera vuxen ungdom anordnade arbetstävlingarna, vilken verksamhet redan tagit en betydande omfattning, ha visat sig ägnade att i hög grad befordra de ungas intresse för yrket, yrkesskickligheten och aktningen för jordbruket. I samband med dessa tävlingar anordnad instruktion i mjölkning, plöjning, hovbeslag m. m. samt av hushållningssällskapen, skogsvårdsstyrelserna, hembygdsföreningarna, Röda Korset m. fl. på J. U. F.-ungdomens begäran anordnade kurser i jordbruks- och husdjurskötsel, beteskultur, skogsvård, manlig och kvinnlig slöjd, sjukvård och barnavård m. m. synas oss vara av stort värde. Den verksamhet för lantlivets höjande genom hem- och hembygdsvårdande arbete och genom olika åtgärder för lantungdomens sunda, fysiska och intellektuella utveckling, vari J. U. F. tagit en förtjänstfull del, torde knappast kunna överskattas. Från samhällets sida har det enligt vår mening stor betydelse, att de bildningstillfällen, som av staten och statsunderstödda organ ställas till förfogande, ej bli obeaktade utan ivrigt utnyttjade av kunskapsökande ungdom. Att lantungdomen organiseras och får vana vid gemensamt arbete såväl för jordbrukets höjande som för ekonomisk och social verksamhet överhuvud taget är värt statsmakternas stöd och uppmuntran. Bristande vilja till samverkan bland lantmännen anses med rätta ha hittills utgjort ett svårt hinder för jordbruksnäringens utveckling. Då J. U. F. inom sina led samlar ungdom av olika åldrar och kön utan att politiska, religiösa eller andra särintressen få tillåtas verka splittrande, äger förbundet enligt vår mening goda möjligheter att fullfölja de nu nämnda uppgifterna.»

Utredningsmännen uttala sig därefter för fortsättning och vidare utveckling av den fria ungdomsverksamhet, som J. U. F:s arbete utgör, samt föreslå anvisande av statsbidrag dels till den centrala ledningens kostnader och dels till verksamhetens lokala ledning.

Bland officiella uttalanden om förbundet och dess verksamhet är även att bemärka dåvarande statsrådets och chefens för kungl. jordbruksdepartementet yttrande till statsrådsprotokollet, då Kungl. Maj:t första gången beslöt föreslå riksdagen att anslå medel till förbundet (k. prop. nr 184 år 1920).

Mot bakgrunden av det ovan anförda är den fråga att bedöma, vilken under-

tecknade härmed vilja bringa inför riksdagens prövning, nämligen frågan om förbundssekreterarens ställning i pensionshänseende.

Vid förbundets bildande 1918 utsågs den ursprungliga förslagsställaren till detsamma, dåvarande föreståndaren för lantmannaskolan i Färgelanda, Dalsland, agronomen Sigurd Svensson, till förbundsstyrelsens sekreterare och verkställande ledamot. Hösten 1922 övertog han föreståndareskapet vid lantmannaskolan i Bollnäs, Hälsingland, vilken befattning han formellt innehar fortfarande, men åtnjuter han fr. o. m. hösten 1929 tjänstledighet från densamma, vilken tjänstledighet tills vidare omfattar tiden till skolkursens början hösten 1932. Från 1918 till hösten 1929 handhade Svensson sålunda sekretariatet och expeditörsföreståndarskapet vid sidan av sin skolföreståndare- och lärarebefattning, men sistnämnda år hade förbundsverksamheten vuxit till sådant omfång, att en särskild förbundsbyrå måste upprättas och förläggas till huvudstaden (Lidingön) samt Svensson helt ägna sig åt dennas skötsel. Ovan nämnda utredningsmän framhålla även nödvändigheten av att sekreteraren, vilken enligt förbundsstadgarna tillika är föreståndare för förbundets centralbyrå, helt ägnar sin arbetskraft åt förbundsarbetet. För att så fortsättningsvis skall kunna bli fallet, bör emellertid förbundssekreterarens pensionsfråga vara ordnad. Förbundsstyrelsen har, i syfte att så må bli fallet, den 20 december 1930 ingått till kungl. lantbruksstyrelsen med en till Konungen ställd ansökan om att åtgärder måtte vidtagas för att innehavaren av sekreterarebefattningen hos förbundet må, i likhet med vissa andra befattningshavare vid jordbruket berörande institutioner, kunna vara delaktig i statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl., numera benämnd statens pensionsanstalt (bil. 1). Denna framställning befinner sig ännu hos lantbruksstyrelsen och då det f. n. är ovisst, om frågan på annat sätt bringas inför årets riksdag, se vi oss nödsakade att motionsledes framföra densamma. Såväl för lantmannaskolan i Bollnäs som för förbundet och de tjänstemän, som av saken beröras, är det nämligen av största vikt, att den till hösten treåriga tjänstledigheten icke behöver ytterligare förlängas, utan att de ifrågavarande tjänsteställningarna då kunna ordnas definitivt.

Vad angår motiven för att den ifrågavarande sekreteraretjänsten upptages bland de tjänster, som enligt § 69 av reglementet för statens pensionsanstalt medföra rätt till inträde i anstalten, så synas de oss så påtagbara, att ett positivt ställningstagande bör kunna ske utan ytterligare dröjsmål. Förbundets verksamhet är så klart inriktad på jordbrukets förkovran genom undervisning och andra åtgärder och dess centrala ledning så fast organiserad, bl. a. genom officiellt utsedda styrelseledamöter,¹ att den person, som bekläder sekreterare- och byråföreståndaretjänsten, bör få intaga samma ställning i pensionshänseende som föreståndare och fast anställda lärare vid statsunderstödda skolor för jordbruket, hos hushållningssällskapen anställda konsulenter m. fl. och

¹ Kungl. Maj:t utser också en revisor att delta i revisionen av förbundets räkenskaper och verksamhet.

att övergång från dylik tjänst till förbundssekreteraretjänsten eller vice versa sålunda må kunna ske likaväl som mellan sagda lärare- och konsulentbefattningar, utan att anslutningen till pensionsanstalten rubbas. Vi hänvisa härvidlag till det uttalande av den av Kungl. Maj:t utsedda ledamoten av förbundsstyrelsen, som utgör bil. 2, och vari jämförelse göres även med tjänsterna hos Sveriges utsädesförening, svenska mosskulturföreningen, svenska betes- och vallföreningen samt svenska smörprovningarna. Landshövdingen greve Mörner var även ordförande för de utredningsmän, som 1930 avgåvo det ovannämnda betänkandet rörande den lägre lantbruksundervisningen.

Beträffade nuvarande förbundssekreteraren äro följande data att meddela: Agronomen Sigurd Svensson är född den 14 sept. 1886; han avlade mogenhets-examen år 1905 och agronomexamen vid Ultuna år 1909; 1909—1911 var han jordbruksledare och lärare vid Flodakolonien i Vemdalen, 1911—1912 lärare vid Forssa folkhögskola, 1912—1922 föreståndare för Färgelanda lantmannaskola och är sedan 1922 föreståndare för Bollnäs lantmannaskola, från vilken befattning han, som nämnts, haft tjänstledighet sedan hösten 1929. Sedan år 1912 tillhör han ovannämnda pensionsanstalt och har under åren 1912—1931 i personliga pensionsavgifter erlagt kronor 3,816:70. Det till sekreteraren utgående årslönebeloppet är f. n. 8,000 kr. — Motionärerna hava inhämtat, att förbundets styrelse vill å förbundets vägnar påtaga sig uppgiften som huvudman för befattningen i fråga. Ex. av förbundets stadgar och övrigt åberopat tryck komma att tillhandahållas vederbörande utskott.

Under åberopande av det ovan anförda få vi alltså härmed hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att befattningen som sekreterare och föreståndare för centralbyrån hos Jordbrukare-Ungdomens Förbund skall hänföras till dem, vilkas innehavare jämlikt Kungl. Maj:ts reglemente för statens pensionsanstalt § 69 äga att inträda i nämnda anstalt.

Stockholm den 20 januari 1932.

Sven Linders.

J. B. Johansson.

A v s k r i f t .

Bil. 1.

Till K o n u n g e n .

Såsom sekreterare hos Jordbrukare-Ungdomens Förbund har alltsedan förbundets bildande år 1918 fungerat föreståndaren vid lantmannaskolan i Bollnäs, agronomen Sigurd Svensson. Trots det ständigt växande arbetet inom förbundet kunde agronom Svensson ända till hösten 1929 uppehålla sekreterarebefattningen vid sidan av sin föreståndarebefattning. Från nämnda tid har emellertid Svensson måst överflytta sin verksamhet till Stockholms omedelbara närhet (Lidingö), dit förbundets centralbyrå samtidigt förlagts. Närmaste anledningen till att denna åtgärd, som länge varit påtänkt, just då måste företagas, är att söka däri, att förbundet numera övertagit den av Rockefeller-foundation sedan år 1925 bedrivna ungdomsverksamheten. Svensson, vilken tillika varit ledamot av lägre lantbruksundervisningssakkunniga, har i denna egenskap varit tjänstledig från föreståndarebefattningen under förra delen av innevarande år. Sedan de sakkunniga numera avslutat sitt uppdrag, är Svensson tjänstledig från föreståndarebefattningen enbart på grund av sekreterareskapet i förbundet. Med den utveckling förbundet nu fått är det oundgängligen nödvändigt, att sekreteraren ostört får helt ägna sina krafter åt detsamma. Svensson anser sig emellertid icke kunna taga avsked från föreståndarebefattningen, förrän han fått sin pensionsfråga ordnad på ett tillfredsställande sätt. Svensson är nämligen såsom innehavare av sistnämnda befattning sedan år 1912 delaktig i pensionsanstalt, som uppgår i statens pensionsanstalt.

Med anledning av vad sålunda anförts hemställer styrelsen för förbundet, att framställning hos riksdagen måtte göras därom, att för innehavare av sekreterarebefattningen i förbundet må gälla de rättigheter och skyldigheter, som finnas stadgade i reglementet den 31 december 1919 (nr 380) för statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl., med i reglementet sedermera gjorda ändringar. Skulle denna framställning icke kunna bifallas, hemställer styrelsen, att Svensson personligen måtte beviljas rätt att kvarstå i pensionsanstalten så länge han innehar befattning hos förbundet.

Exemplar av förbundets stadgar ävensom utdrag av styrelsens protokoll, utvisande sekreterarens anställningsvillkor, bifogas.

Stockholm den 20 december 1930.

Underdånigst

För Styrelsen för Jordbrukare-Ungdomens Förbund

C. Svedelius.

*Avskrift.**Bil. 2.*

Då jag erfarit att det ifrågasatts att åt innehavaren av befattningen såsom sekreterare hos Jordbrukare-Ungdomens Förbund (J. U. F.) och föreståndare för dess byrå söka bereda delaktighet i Statens pensionsanstalt, vill jag såsom av Kungl. Maj:t utsedd ledamot av förbundets styrelse livligt tillstyrka detta förslag. J. U. F:s verksamhet har från och med år 1921 åtnjutit av riksdagen årligen anvisat anslag, för år 1931 å 35,000 kronor, vilket belopp nu av Kungl. Maj:t föreslagits jämväl för år 1932. I enlighet med av statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet vid ordnandet av frågan om förbundets övertagande av den av Rockefellerinstitutionen igångsatta klubbverksamheten bland Sveriges lantungdom uttryckt önskan äro förbundets stadgar omarbetade och underställda Kungl. Maj:t för stadfästelse. En av Kungl. Maj:t utsedd person är ledmot av förbundets styrelse och likaså en av hushållningssällskapens ombud vald person. J. U. F. synes därför till alla delar uppfylla de villkor som statskontoret uppställt i yttrande den 19 oktober 1922 beträffande delaktighet i pensionsanstalten för befattningshavare vid svenska smörprovningarna, nämligen att organisation, där befattningshavaren vore anställd, kunde anses tjäna ett verkligt statsintresse samt att organisationen ägde en viss fasthet. Ungefär samma skäl som talat för att befattningshavare hos Sveriges utsädesförening, svenska mosskulturföreningen, svenska betes- och vallföreningen samt svenska smörprovningarna redan erhållit delaktighet i nämnda pensionsanstalt, synas kraftigt tala för att även J. U. F:s sekreterare tillerkännes sådan delaktighet. Förbundets verksamhet utgör ett viktigt led i arbetet för lantungdomens fostran samt har vunnit erkännande och understöd av landets hushållningssällskap. Verksamheten har gått stadigt framåt i den mån tillgängliga medel medgivit och måste anses hava alla förutsättningar att bliva av bestående natur för framtiden. Betydelsen av denna verksamhet har även med styrka framhållits av de s. k. lägre lantbruksundervisningssakkunniga i deras den 30 april 1930 avgivna betänkande. Beredandet av delaktighet i pensionsanstalten för förbundets sekreterare synes därför vara en naturlig konsekvens av förbundets verksamhet och av den välvilliga ställning statsmakterna intagit till densamma.

Halmstad den 15 januari 1932.

Axel Mörner.
